

6. Національні дружини : сайт. URL: <http://ndrugua.org> (дата звернення: 27.03.2018).

7. Шрамович В. Хто і навіщо створив «Національні дружини»? URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-42859649> (дата звернення: 28.03.2018).

8. Национальные дружины – кто они и зачем? *Популярный еженедельник 7я*. 2018. № 6 (896).

Одержано 16.04.2018

УДК 343.98:343.364(477)

Ксенія Сергіївна Котлубаєва,

*ад'юнкт Харківського національного університету
внутрішніх справ*

МОТИВИ ВВЕДЕННЯ В ОМАНУ СУДУ АБО ІНШОГО УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЇХ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Мотив вчинення злочину тісно пов'язаний з іншими елементами криміналістичної характеристики злочинів. Встановлення можливих мотивів дозволяє окреслити коло ймовірних злочинців, розробити план подальших дій та використання тактичних прийомів розслідування. В деяких видах злочинів мотив є обов'язковою ознакою складу злочину та підлягає встановленню.

До питання мотиву вчинення злочинів в своїх працях звертались такі науковці як В. Д. Берназ, Р. С. Белкін, В. К. Вельський, Б. с. Волков, В. К. Гавло, М. М. Гернет, Ф. В. Глазирін, А. Ф. Зелінський, А. В. Іщенко, О. Н. Колісниченко, В. О. Коновалова, А. С. Кривошеєв, В. К. Лисиченко, В. Г. Лукашевич, І. А. Матусевич, А. В. Наумов, С. В. Познищев, О. Р. Ратинов, М. В. Салтєвський, М. О. Селиванов, С. С. Степичев, П. П. Цветков, М. П. Яблоков, І. М. Якімов та інші.

Однак на даний момент залишаються недостатньо вивченими питання, що стосуються мотивів введення в оману суду або іншого уповноваженого органу.

Перш ніж перейти до висвітлення мотивів введення в оману суду або іншого уповноваженого органу з'ясуємо, що розуміють під мотивом злочину. У загальній психології під мотивом (від латинського «moveo» – рухаю, штовхаю) розуміють те, що спонукає діяльність людини, те чому здійснюється така діяльність [1, с. 96; 2, с. 61].

У науці кримінального права мотив злочину визначають як обумовлене певними потребами та інтересами внутрішнє спонукання, яке викликає в особи бажання й рішучість вчинити суспільно небезпечне діяння [3, с. 67; 4, с. 7–8; 5, с. 178].

Проаналізувавши ці визначення можемо зробити висновок про те, що кримінально-правове поняття базується на психологічному понятті як вихідної причини людської поведінки.

М. І. Єнікієв вважає, що мотив – це усвідомлений людиною особистісний сенс його дій [6, с. 145]. Подібної точки зору притримується В. Є. Корноухов, який в мотиві вбачає особистісний сенс вчинку, тому його вивчення допомагає пізнати змістовний характер дій [7, с. 26].

З метою з'ясування суті мотиву звернемося до його семантичного розуміння. Так, у словнику української мови мотив визначається як підстава, привід для якої-небудь дії, вчинку; причина [8].

На підставі викладеного під мотивом ми розуміємо усвідомлений особистісний привід для вчинення будь якого вчинку.

Проведене нами дослідження свідчить про те, що введення в оману суду або іншого уповноваженого органу найчастіше вчиняються з наступних мотивів:

- помсти, негативні відносини, бажання погіршити становище злочинця. Наприклад, С., маючи особисті неприязні відносини з особою К., підмовила Н. написати заяву про замах на грабіж, який відносно неї спричинила К. Після цього С. разом з Н. вигадали всі обставини злочину та С. надала завідомо неправдиві показання в якості свідка, з метою покарання особи К. [9];

- боязні помсти зі сторони злочинця. Наприклад, М., будучи допитаним в якості свідка на судовому засіданні змінив свої показання й заперечив відомі йому обставини вчинення підсудними злочину. Завідомо неправдиві показання М. надав із мотивів побоювання за безпеку своєї сім'ї [10];

- жалю чи бажання вигорудити злочинця, з яким особа перебуває у дружніх або родинних відносинах. Наприклад, Д., будучи сестрою Ж. та перебуваючи в судовому засіданні змінила правдиві показання, які давала на досудовому розслідуванні. Завідомо неправдиві показання надала із бажання допомогти брату [11];

– сорому. Наприклад, Б, з метою приховання від батьків достовірної інформації про факт добровільної передачі виробів із золота раніше знайомому їй Г., подала заяву, яка містить завідомо неправдиві відомості про вчинення відносно неї тяжкого кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 187 КК України. Під час допиту в якості потерпілої, Б. на стадії досудового розслідування надала завідомо неправдиві показання боючись батькам розповісти, що золоті прикраси насправді віддала своєму знайомому [12];

– користі. Наприклад, А., діючи з корисливих мотивів та бажаючи повернути собі 500 гривень, які він попередньо добровільно передав В. за програв в азартній грі, звернувся з завідомо неправдивим повідомлення про вчинення злочину до органу досудового розслідування про скоєння відносно нього грабежу, який вчинив В. Будучи допитаним в якості потерпілого, А. надав неправдиві показання відносно В., який ніякого правопорушення щодо нього не вчиняв [13].

Мотивами завідомо неправдивого висновку експерта, завідомо недостовірних або підроблених доказів, завідомо неправдивого звіту оцінювача про оцінку майна а також завідомо неправдивого перекладу може виступати користь. Наприклад, отримання грошової винагороди, або інших вигод за умови внесення неправдивих відомостей до висновку експерта, звіту про оцінку майна, або перекладу. Неприязні або напроти добрі стосунки з учасниками провадження можуть виразитися в мотивах помсти або жалю.

Підводячи підсумки вважаємо за необхідне акцентувати увагу на тому, що мотиви є обов'язковим елементом криміналістичної характеристики введення в оману суду або іншого уповноваженого органу. Найчастіше мотивами введення в оману суду або іншого уповноваженого органу є помста, боягузтво, жаль, сором, користь.

Список бібліографічних посилань

1. Психологічний словник / за ред. В. І. Войтка. Київ : Вища шк., 1982. 216 с.
2. Леонтьев А. И. Мотивы // БСЭ / ред.: А. М. Прохоров. М. : Советская энциклопедия, 1988. Т. 17: Моршин – Никиш. 616 с.
3. Волков Б. С. Мотивы преступлений (уголовное право и социально-психологическое исследование). Казань : Изд. Казан. ун-та, 1982. 152 с.

4. Тарарухин С. А. Установление мотива и квалификация преступления. Киев : Вища школа, 1977. 152 с.
5. Дагель П. С., Котов Д. П. Субъективная сторона преступления и ее установление. Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1974. 244 с.
6. Антонян Ю. М., Еникеев М. И., Эминов В. Е. Психология преступника и расследование преступлений. М. : Юрист, 1996. 336 с.
7. Корноухов В. Е. Основы общей теории криминалистики. Красноярск, 1993. 154 с.
8. Словник української мови: академічний тлумачний словник (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua/p/4/810/1> (дата звернення: 06.04.2018).
9. Вирок Жовтневого районного суду м. Маріуполя. Справа № 1-141/10 // Єдиний державний реєстр судових рішень (ЄДРСР). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/48786236> (дата звернення: 06.04.2018).
10. Вирок Ківерцівського районного суду Волинської області провадження № 1-кп/0158/124/2013 // ЄДРСР. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/33777013> (дата звернення: 06.04.2018).
11. Вирок Луцького міськрайонного суду Волинської області. Провадження № 1-кп/161/385/17 // ЄДРСР. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66126913> (дата звернення: 06.04.2018).
12. Вирок Богунського районного суду м. Житомира. Справа № 1-511/12 // ЄДРСР. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/26972519> (дата звернення: 06.04.2018).
13. Вирок Московського районного суду м. Харкова. Провадження № 1-кп/643/1027/16 // ЄДРСР. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/63756709> (дата звернення: 06.04.2018).

Одержано 11.04.2018

УДК 342.9(477)

Юлія Олександрівна Кудіна,

*аспірант Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ФУНКЦІЇ ДОСУДОВОЇ ПРОБАЦІЇ

Тривалий період часу науковці різних країн світу намагаються вдосконалити інститут пробації та запровадити його в інших державах. У міжнародній практиці покарання у виді позбавлення волі застосовується до злочинців, виправлення яких неможливе без ізоляції від суспільства. Це дає змогу особам, що притягувалися до кримінальної відповідальності за злочини